

Câu chuyện kinh tế

Khi giới thượng lưu bị tác động bởi cơn suy thoái

Mai Loan

Trong những tuần lễ gần đây nhiều người thường hay nghe nói đến việc chính quyền tiểu bang California đang đề nghị một số những biện pháp cắt giảm mạnh tay nhiều chương trình chi tiêu công cộng trợ giúp dân sinh cho những thành phần nghèo khó trong xã hội vì lý do đơn giản là ngân sách của tiểu bang đã rơi vào tình trạng thâm thủng nặng nề. Nếu như những đề nghị của văn phòng Thống đốc Arnold Schwarzenegger được các lãnh tụ phe Dân Chủ ở Quốc hội chấp thuận thì nhiều chương trình trợ cấp phúc lợi như CalWORKS (giúp đỡ người nghèo hưởng tiền trợ cấp trong lúc chờ đợi đi làm), bảo hiểm y tế cho các trẻ em nhà nghèo, hoặc các chương trình học kèm ngoài giờ học hoặc học hè cho những em học sinh kém khả năng, có thể sẽ bị huỷ bỏ vì không được ngân khoản tài trợ. Và điều này chắc chắn sẽ tác động không ít lên đời sống của giới bình dân và nghèo khó. Từ lâu, những thành phần này vốn đã gặp nhiều khó khăn từ trước để xoay sở có đủ miếng ăn và nơi chốn trú ngụ hàng ngày, và giờ đây chắc chắn sẽ dễ rơi vào tình trạng khốn đốn nhiều hơn nữa.

Nhiều người phê bình rằng đó là một trong những dấu hiệu cho thấy là cuộc suy thoái kinh tế hiện tại, đã được chính thức xác định bắt đầu từ cuối năm 2007, quả là một cuộc suy thoái không bình thường, nặng nề hơn tất cả những cuộc suy thoái mà nhiều người còn nhớ đến kể từ vài thập niên qua theo như diễn tiến thăng trầm của những chu kỳ kinh tế. Vì thế nên cũng đã có nhiều người suy đoán rằng cuộc suy thoái này có thể cũng trầm trọng không khác gì cuộc suy thoái bi thảm nhất trong lịch sử, thường gọi là cuộc Đại Suy Trầm, hay Đại Khủng Hoảng Kinh Tế, bắt đầu nổ ra vào năm 1929 và kéo dài trong nhiều năm sau đó.

Trong khi chờ đợi sự phán xét của nhiều chuyên gia hoặc của thời gian để nhận định rõ nét hơn về tình trạng khó khăn kinh tế hiện nay, chúng ta hãy thử tò mò đi xem những hậu quả mà cuộc suy thoái lần này đã tác động như thế nào lên những thành phần giàu có, thuộc giới thượng lưu trong xã hội. Thật vậy, nếu như suy thoái hoặc tăng trưởng kinh tế cũng chỉ là những hiện tượng thay đổi theo chu kỳ bất biến trước sau gì cũng xảy ra trong đời sống, nhưng nhiều người có thể cho rằng hầu như đa số những người giàu có đã không bao giờ cảm nhận được những sự thay đổi của hai tình trạng này.

Lý do đơn giản là vì giới giàu có thường có dư dả tiền bạc, vốn liếng để dành hoặc tích trữ thật nhiều, và do đó nếu như tình hình kinh tế tổng quát có lâm vào cảnh khó khăn thì thành phần này cũng còn sống thoải mái vì nhờ vào số vốn dư dả của họ, vẫn dư khả năng để hưởng thụ những lạc thú xa hoa như lúc trước. Thậm chí, nhiều người còn cho rằng giới nhà giàu này đôi khi còn được hưởng lợi nhiều hơn nữa trong những trường hợp suy thoái, chẳng hạn như khi họ vẫn còn dư nhiều vốn liếng và sẵn sàng mua sắm với giá rẻ khi thị trường gặp khó khăn và ít người có khả năng tiêu tiền.

Vì thế nên nếu như giới giàu có và thượng lưu trong xã hội có phải lâm vào tình trạng chật vật hay không còn thoải mái về kinh tế hoặc phải lấy những biện pháp thắt lưng buộc bụng để tiết kiệm hay tiêu xài dè xẻn hơn lúc trước, thì người ta có thể coi đó như là một bằng chứng để nói rằng cơn suy thoái kinh tế lần này quả thật nặng nề hơn bình thường.

Câu chuyện kinh tế

Vào đầu tuần này, một bài báo trên tờ Los Angeles Times do ký giả Martha Groves viết đề ngày 2-6 có nội dung khá đặc biệt và lý thú để mô tả về tình trạng nêu trên dường như đã xảy ra tại những khu nổi tiếng từ trước tới nay giành riêng cho giới sang trọng và có dư dả tiền bạc. Tựa đề bài báo đã nói đầy đủ ý nghĩa của nội dung “*Frugality turns fashionable as recession hits the wealthy*”, tạm dịch là “Sự dè xẻn trở thành cái mới khi cơn suy thoái ảnh hưởng đến giới giàu có.”

Bài báo bắt đầu bằng kinh nghiệm cá nhân của bà Lee-Lee Sprenger, chủ nhân một cửa hiệu bán quần áo thời trang nằm trên đại lộ Montana ở thành phố Santa Monica. Đây là khu mua sắm sang trọng, tuy không nổi tiếng bằng những con đường như Rodeo Drive ở Beverly Hills, nhưng cũng chỉ giành cho những ai thừa tiền lắm bạc để sẵn sàng bỏ ra 900 Mỹ-kim để mua một chiếc áo len mỏng nhập cảng từ Ý Đại Lợi. Từ đầu mùa thu năm 2008, trước khi những tin tức dồn dập về sự sụp đổ của thị trường tài chính bắt đầu nổ bùng lên, bà Sprenger đã nhận thấy là thương vụ đã giảm xuống hơn phân nửa vì không còn nhiều người đi mua sắm như lúc trước. Tiệm của bà cũng vẫn còn may mắn đứng vững trong khi nhiều cửa hàng lân cận đã thi nhau dẹp tiệm hoặc treo bảng bán đại hạ giá vì sắp đóng cửa tiệm. Khu phố phía Tây của Los Angeles, nơi được coi là tụ điểm của nhiều giới giàu có lâu đời hoặc mới nổi, thành trì của những chủ nhân thích chạy các loại xe sang trọng như BMW và Mercedes, thích ăn mặc hàng hiệu đắt tiền của Viking và Valentino, có lẽ đã bắt đầu để lộ sự tác động của cơn suy thoái lên những vùng đất giàu có từ trước tới nay.

Khách hàng viếng thăm một cửa hiệu bán đại hạ giá vì sắp đóng cửa tại Santa Monica, một hình ảnh hiếm thấy xảy ra tại những khu phố sang trọng nổi tiếng từ trước tới nay.

Dĩ nhiên, tình trạng khó khăn của những khu phố nhà giàu như Bel-Air và Brentwood tại Los Angeles ắt hẳn phải khác biệt hơn sự khó khăn của những thành phố lao động và bình dân khác như Detroit hoặc Riverside, nơi mà hàng hàng lớp lớp các công ty sản xuất đã phải đóng cửa và cư dân thì thấy đồng tiền vốn

liếng của mình sắp cạn kiệt. Tuy vậy, ngay cả những người thừa tiền lắm bạc giờ đây cũng tự động thích tiết kiệm để từ bỏ thói quen sẵn sàng bỏ tiền mua sắm không nghĩ ngợi những đôi giày cao gót trị giá 500 đồng hoặc những chiếc quần *jeans* mắc đến 250 Mỹ-kim. Dĩ nhiên, cũng có những biện pháp gọi là thất lưng buộc bụng mà chỉ có những thành phần triệu phú mới có thể cảm rằm hay than vãn được nhưng đối với đa số người khác thì vẫn là chuyện bình thường, chẳng hạn như bỏ bớt việc ghi danh vào những hội quán thể thao đắt tiền, hoặc là chia sẻ việc sử dụng chung máy bay riêng để giảm bớt chi phí.

Những hậu quả của tình hình suy thoái đã tác động lên nhiều giới doanh gia khi nhiều người giàu có đã bắt đầu không còn tiêu xài rộng rãi như lúc trước. Đối với ông Randy Fuhrman, một nhà đầu tư tổ chức những đám tiệc sang trọng tại Los Angeles mà danh sách khách hàng gồm có những tên tuổi như danh ca Barbara Streisand, nhà đạo diễn Steven Spielberg hoặc trung tâm sản xuất Walt Disney Studios, thương vụ làm ăn đã bắt đầu tụt dốc thê thảm từ tháng 10 năm ngoái. Khách hàng tư nhân cũng như của các công ty to lớn cũng lần lượt huỷ bỏ những giao kèo thuê mượn việc tổ chức tiệc tùng mặc dù đã đóng tiền đặt cọc và đã sửa soạn từ nhiều tháng trời. Theo ông Fuhrman thì có thể nhiều người vẫn còn dư dả và có khả năng chi trả mặc dù tình hình tài chính nói chung gặp khó khăn nhưng họ lại không muốn tung tiền tiêu xài xa hoa như lúc trước giữa lúc mà nhiều người gồm bạn bè thân quen chung quanh có thể đã lâm vào tình cảnh khó khăn. Đối với các đại công ty thì các ban giám đốc cũng có phản ứng tương tự. Những buổi tiệc tùng giải trí để tưởng thưởng nhân viên xuất sắc hàng năm cũng đã bị huỷ bỏ đột ngột vì tránh tiếng, sợ bị chỉ trích khi những tin tức về những buổi tiệc tùng này của

Câu chuyện kinh tế

các đại công ty như AIG hoặc các nhà băng lớn như Bank of America đã bị xì ra ngoài và bị nhiều người chỉ trích là phung phí xa hoa giữa lúc những công ty tài chính đó đang cầu khẩn sự trợ giúp từ tiền thuế của chính phủ.

Một nhà báo khác của tờ Los Angeles Times trước đó cũng đã có một bài viết tường thuật về ảnh hưởng của tình hình suy thoái lên ngân sách của chính quyền tại các thành phố nổi tiếng giàu có ở miền nam California như Beverly Hills, Santa Monica, Newport Beach v.v. . . Bài viết của ký giả Alexandra Zavis đề ngày 17-2 trước đây đã nói đến hậu quả của cơn suy thoái kinh tế lần này có thể đã bắt đầu ảnh hưởng đến đời sống tại những thành phố, khác với những lần suy thoái trong quá khứ. Đó là trường hợp khi người ta bắt đầu nhận thấy có những căn nhà đồ sộ và sang trọng trị giá hàng chục triệu Mỹ-kim cũng bị tịch biên bởi nhà băng cho vay nợ vì chủ nhà không còn khả năng trả nợ; những cửa tiệm sang trọng trên đại lộ Rodeo Drive cũng bắt đầu sa thải nhân viên bán hàng vì thương vụ đã tụt giảm; và việc đi ăn tại những nhà hàng sang trọng và đắt tiền cũng dễ dãi hơn, không còn đòi hỏi phải gọi giữ chỗ sẵn như lúc trước vì giờ đây số khách hàng đi ăn ngoài tiệm cũng thưa vắng hơn nhiều.

Theo lời của ông Roderick Wood là quản đốc điều hành (*City manager*) của chính quyền thành phố Beverly Hills thì mức thu nhập từ tiền thuế tiêu thụ trong năm 2009 được tiên đoán là sẽ bị sụt khoảng 24 triệu Mỹ-kim, tức là giảm khoảng 15% so với năm ngoái bởi vì mức tiêu thụ nói chung của người dân trong thành phố đã giảm mạnh. Đó cũng là tình trạng xảy ra tại những thành phố giàu có khác như Santa Monica và Newport Beach, bắt đầu cảm thấy hậu quả thiếu hụt tiền bạc như đa số hơn 2/3 các thành phố khác trên toàn tiểu bang California. Ngay cả ở những thành phố như Malibu mà tiền thuế thương vụ vẫn không thuyên giảm, các chuyên gia cũng không khỏi bi quan. Theo lời của giám đốc hành chánh Reva Feldman thì lợi nhuận của thành phố Malibu dựa phần lớn từ thuế thổ trạch; và nay tình hình suy thoái kinh tế cũng khiến cho trị giá nhà cửa cũng tụt dốc và do đó tiền thuế thổ trạch cũng sẽ xuống theo, và sẽ bắt đầu được biểu lộ vào ngân sách trong năm tới. Ngoài ra vì tình hình kinh tế khó khăn nên đa số cư dân cũng ngần ngại hay tạm thời đình chỉ hết mọi dự án xây cất hay sửa chữa, tân trang nhà cửa, và do đó chính quyền thành phố cũng mất đi cơ hội thu tiền từ lệ phí giấy tờ mỗi khi các cư dân và nhà thầu cần xin giấy phép xây cất.

Sự kiện những thành phố giàu có xưa nay như Beverly Hills, Santa Monica và Newport Beach đã bắt đầu nghĩ đến kế hoạch cắt giảm bớt chi phí điều hành đã cho thấy là dường như sự suy thoái kinh tế hiện nay đã tác động không ít lên tình trạng tài chánh của các chính quyền địa phương. Thông thường những nơi này thường vượt qua dễ dàng những cơn suy thoái kinh tế vì lúc nào cũng có nhiều du khách ngoại quốc sẵn sàng đến viếng thăm và mua sắm, cho dù những người Mỹ tại địa phương đã không còn dư dả tiền bạc. Nhưng lần này vì cơn suy thoái lan rộng khắp toàn cầu và nhiều người cũng cảm thấy tài sản của mình bị hao hụt nên số người thường xuyên đi chơi và tiêu tiền cũng giảm theo.

Hậu quả được nhìn thấy rõ nhất là trên hai con đường Rodeo Drive và Beverly Drive tại Beverly Hills, được coi như là thủ đô của giới thích mua sắm đắt tiền nhất trên thế giới. Có lẽ đây là lần đầu tiên mà người ta thấy nhiều cửa hiệu sang trọng trên con đường này đã phải treo bảng đại hạ giá để câu khách, không khác gì những cửa tiệm tại những nơi khác. Con số các cửa hàng đã phải đóng cửa dẹp tiệm trên những khu phố này cũng đã gia tăng gần đây vì không đủ sở hụi để trang trải trong khi thương vụ sụt giảm.

Và nếu như thương vụ của các cơ sở kinh doanh tụt giảm thì lợi nhuận của chính quyền địa phương từ tiền thuế tiêu thụ cũng giảm theo. Theo ông Roderick Wood thì các dịch vụ thương mại trong thành phố đã đóng góp khoảng 73% cho ngân sách của chính quyền địa phương. Với ngân sách khoảng 173 triệu Mỹ-kim cho chi phí điều hành trong năm, nhiều người có thể cho rằng đây là con số quá thừa thãi cho một thành phố chỉ có khoảng 36,000 dân. Tuy nhiên, Beverly Hills là một trường hợp đặc biệt vì dân số sinh hoạt trong ban ngày tại đây có thể lên đến 300,000 người, và do đó đòi hỏi chính quyền phải chi trả nhiều hơn cho các dịch vụ tổng quát cũng như an toàn công cộng. Ngoài ra sự hiện diện của nhiều du khách nổi tiếng như các tài tử hoặc các lãnh tụ quốc

Câu chuyện kinh tế

gia thích đến thăm viếng nơi đây hoặc việc nhiều đại hội điện ảnh hay ca nhạc có thể lựa chọn những địa điểm trong thành phố để làm nơi tổ chức cũng khiến cho chính quyền phải chi tiêu nhiều hơn để có đầy đủ nhân viên cảnh sát để giữ gìn an ninh trật tự cho mọi người.

Điều đỡ lo hiện nay cho Beverly Hills là kho dự trữ của chính quyền cũng còn dư khoảng 54 triệu Mỹ-kim do việc để giành từ số tiền thặng dư của những năm trước. Theo như ông Wood thì nếu như là một cuộc suy thoái bình thường thì có lẽ ông sẽ đưa ra lời khuyên cho các nghị viên trong hội đồng thị chính là hãy sẵn sàng dùng tiền từ quỹ dự trữ này để tiêu xài thoải mái cho những nhu cầu cần thiết, và sau đó sẽ tìm cách thu góp để bồi đắp vào quỹ dự trữ này vào những năm sau khi tình hình kinh tế sẽ sáng sủa trở lại. Tuy nhiên, cuộc suy thoái lần này có tính cách trầm trọng hơn từ hạ tầng cơ sở, và do đó viễn tượng phục hưng trở lại cũng còn mù mờ, và do đó không ai đoán trước tương lai khả quan hơn sẽ đến vào lúc nào. Vì thế nên ông đề nghị là chính quyền cũng phải cắt giảm bớt chi tiêu.

Nếu như người dân và những viên chức tại những thành phố nổi tiếng giàu có xưa nay như Beverly Hills mà cũng còn bắt đầu cảm thấy hậu quả của tình trạng suy thoái hiện nay và tính đến việc áp dụng những biện pháp thắt lưng buộc bụng, thì có lẽ đa số những người còn lại cũng cảm thấy an ủi phần nào về mặt tinh thần, khi thấy rằng không phải chỉ có giới trung lưu và bình dân mới phải lận đận mà ngay cả giới nhà giàu cũng không sống thoải mái lắm trong tình cảnh hiện nay.

Mai Loan

Mailoan74@yahoo.com

Houston, Texas 05-06-2009